

Obsah

ÚVODEM	7
1 NA ÚSVITU POZNÁNÍ: ŽIVLY A PRVKY	9
Existuje pralátka?	9
Od prahmoty k Aristotelovi	14
Kámen mudrců a alchymie.	18
Od alchymie k počátkům chemie	21
Flogiston, chemické prvky a zrození chemie jako vědy	26
2 PRVNÍ KROK DO MIKROSVĚTA — ATOMY	31
Nástup atomové teorie	31
Cesta do hlubin neviditelná	35
Atomová teorie objasňuje podstatu tepla	38
Kolik váží vůně fialky?	41
Hledá se závaží	45
Od atomu k výrobnímu plánu	50
3 ATOM POMÁHÁ OBJEVOVAT PRVKY, PRVKY CESTU DO ATOMU	56
Kolik je na světě chemických prvků?	56
Objev periodického zákona	59
Duha v laboratoři	63
Mendělejevovy předpovědi se splňují	66
4 VĚDA PRONIKÁ DO NITRA ATOMU: ELEKTRONY A JÁDRO	70
Neviditelné záření	70
Paprsky života a smrti	74
Měření neviditelného	79
Poslové z nitra atomu	85
Od paprsků k izotopům	88
Desettisíckrát menší než atom	97
Mlžné stopy	104
Na stopě pohybu v nitru jader	110
Tisíciny sekundy a miliardy let	114
5 ZA ZÁHADAMI ELEKTRONOVÉHO OBALU ATOMU	118
Psal se rok 1913	118
Cesty se rozcházejí	123
Spektra-a co z toho vzešlo	131
Objev „zakázaných“ pohybů v nitru atomů	135
6 OD ATOMŮ K HVĚZDÁM. PROSTOR A ČAS	140
Všude samá mechanika	140
Co je prostor, čas, pohyb a odkud se v přírodě berou?	143
Objev relativity času a prostoru	146
Má každý „svou“ pravdu?	152
Trochu cestování v kosmickém měřítku	158
... a trochu výpočtů podle Alberta Einsteina	167

7 DO FYZIKY VSTUPUJE GEOMETRIE	173.
Minkowski a jeho „svět“	173
Doby, délky a dálky očima moderního fyzika	183
Jsou jedna a jedna vždy dvě?	188
Za tajemstvím světelné rychlosti	195
Doletíme k mlhovinám?	200
8 HMOTA A ENERGIE	208
Nečekaná překvapení se setrvačností těles	208
Masa, hmota, hmotnost	217
Hmota a energie	222
Pětadvacet miliard kilowatthodin	230
První pohledy do tajemství gravitace a silových polí	236
Svědectví hvězd a atomů: čas neplyne všude stejně	242
9 OD TĚLES K VLNÁM	251
Fotony	251
O vlnách hmoty	258
Vlny a částice	264
Proč mají tělesa setrvačnost?	270
Proč mají tělesa váhu?	280
Skutečná „neskutečnost“	288
10 VLNY V NITRU ATOMU	294
Konec záhady zakázaných drah	294
Vlny atomu vodíku	300
Několik slov ke Schrödingerově rovnici	309
Kvantová mechanika	316
Mají elektrony „svobodnou vůli“?	325
11 VLNY A KVANTA. OMYLY A ÚSPĚCHY.	332
Za tajemstvím „vln hmoty“	332
Atom s mnoha elektrony.	342
Kvantová mechanika objasňuje „magická“ čísla	351
K základům periodické soustavy	364
Kvantová mechanika otevírá nový pohled na chemii	372
12 NA PRAHU NEZNÁMÉ PEVNINY	381
Spin — první pohled do nitra elementárních částic	381
Elektrony a vakuum	388
Pole — forma hmoty	397
Na vyšším závitě spirály	405
Zamyšlení nad vlnami hmoty	411
Výhled do neznámého světa	417
Elektrony a oheň	424
LITERATURA	436
REJSTŘÍK	437